

ת"פ 1495/18 - בעניין: מדינת ישראל נגד אבי קסה, הנאשם

בית-משפט לעניינים מקומיים בחולון

ת"פ 1495/18

תאריך: 26 בדצמבר, 2018

בפני: כבוד השופט אמיר צ'נוביץ

בעניין: מדינת ישראל - המאשימה

נ ג ד

אבי קסה - הנאשם

החלטה

1. בהתאם להוראת סעיף 182 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, אני מורה על זיכוי של הנאשם מהעבירה המיוחסת לו בכתב האישום מהנימוקים שיפורטו להלן.

2. כתב האישום מייחס לנאשם עבירה של עישון במקום ציבורי, ביום 8.6.18 שעה 09:40, בתחנת אוטובוס מקורה, בשדרות קוגל 29 חולון, בניגוד לסעיף 1(א) לחוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון, התשמ"ג-1983 (להלן: "החוק", "החוק למניעת העישון").

3. בדיון ההקראה, הודה הנאשם כי עישן בעת שנרשם לו הדוח, אולם טען להגנתו שתי טענות:

א. האיסור על עישון בתחנת אוטובוס מקורה אינו חל עמידה מחוץ לתחנה עצמה, שכן עמד מחוץ לתחום המקורה.

ב. העירייה לא קיימה החובה המוטלת עליה במסגרת סעיף 2(א) לחוק, שכן לא הוצב בתחנת האוטובוס שילוט המורה על איסור עישון במקום.

דיון ומסקנות

עישון מחוץ לשטח המקורה של תחנת האוטובוס

4. הנאשם מודה כי צולם ע"י הפקח העירוני כשהוא מעשן סיגריה, אולם לדבריו לא ביצע כל עבירה על החוק, שכן עמד במרחק של 1.5 מטר מחוץ לתחום המקורה של תחנת האוטובוס.

עמוד 1

5. סעיף 9א לתוספת לחוק, קובע כי איסור עישון בתחנת אוטובוס מקורה משטרע בשטח "תחנת אוטובוס מקורה, לרבות בסככה וכיוצא בזה,...".

האיסור על עישון בתחנת אוטובוס מקורה אינו מוגבל לשטח המקורה בסככה, אלא הוראת החוק נוקטת בלשון המרחיבה תחום האיסור "לרבות בסככה וכיוצא בזה". מילים אלה באות להרחיב היקף השטח האסור בעישון גם לפריפריה הקרובה לתחנת האוטובוס, אשר בה נוהגים נוסעים המשתמשים בתחבורה הציבורית להמתין לאוטובוסים.

6. פרשנות כזו מתיישבת עם תכלית החוק הקבועה בסעיף 1א לחוק, הקובע כי "מטרתו של חוק זה למנוע את העישון במקומות ציבוריים ואת חשיפת הציבור לעישון, הגורמת למוות, למחלות ולנכות".

7. מעיון בתצלום הדוח, נראה הנאשם עומד ממש בפתח תחנת האוטובוס, על פי עדותו בבית המשפט במרחק של כמטר וחצי מהשטח המקורה של התחנה, אשר אין ספק כי שטח זה הינו חלק בלתי נפרד משטח תחנת האוטובוס המקורה, בו חל איסור עישון על פי סעיף 9א לתוספת לחוק.

על כן, דינה של טענת הנאשם כי לא עישן בתחום תחנת אוטובוס מקורה, להידחות.

החובה להצבת שילוט בתחנת אוטובוס מקורה

8. ב"כ המאשימה אישרה כי בתחנת האוטובוס לא מוצב שילוט המורה על האיסור, אולם לטענתה לא קיימת בחוק כלל חובה להצבת שילוט על איסור העישון בתחום תחנה אוטובוס מקורה.

9. השאלה השנויה במחלוקת בין הצדדים, הינה האם על פי הוראות החוק למניעת העישון, קיימת חובה להצבת שילוט המורה על איסור עישון בתחנת אוטובוס מקורה, אם לאו.

10. סעיף 1א(א) לחוק קובע קיומו של איסור עישון במקום ציבורי, המפורט בתוספת לחוק.

התוספת לחוק מונה שורה של מקומות ציבוריים בהן חל איסור עישון, כאשר האיסור על עישון בתחנת אוטובוס מקורה נקבע בסעיף 9א לתוספת.

קביעת שלטים

11. סעיף 2א(א) לחוק קובע כהאי לישנא:

"המחזיק למעשה של מקום ציבורי כבעלים, כשוכר או בכל אופן אחר(להלן- המחזיק), למעט מעלית לנשיאת בני אדם בבית מגורים, יקבע בו שלטים המורים על איסור העישון, ויחזיקם במצב תקין."

סעיף 2א(א) לחוק מטיל על המחזיק של מקום ציבורי, בין כבעלים, כשוכר או בכל אופן אחר, חובה להציב בו שלטים המורים על איסור העישון.

12. העירייה הינה המחזיקה למעשה של מקום ציבורי- תחנת אוטובוס מקורה נשוא כתב האישום, הנמצאת במרחב הציבורי שבתחום השטח השיפוטי של עיריית חולון.

המאשימה אינה חולקת על טענת הנאשם כי בתחנת האוטובוס בו נרשם הדוח לא הוצב שילוט המורה על איסור עישון, אולם טוענת כי אין חובה כזו.

13. על פי לשונו של החוק מדובר בחובה אבסולוטית להצבת שילוט המורה על איסור עישון, המוטלת על הגורם המחזיק במקום ציבורי, להוציא החריג שנקבע בסעיף 2א(א), הפוטר מחזיק מחובת השילוט, כשמדובר במעלית לנשיאת

בני אדם בבית מגורים.

14. מקריאה צוותא חדא של הוראות סעיפים 1(א) ו-2(א) לחוק, מתבקשת המסקנה כי החובה המוטלת על מחזיק להצבת שילוט המורה על איסור עישון, חלה בכל אחד מהמקומות הציבוריים המנויים בתוספת, ובכלל זה בתחנת אוטובוס מקורה המנויה בסעיף 9א לתוספת.

15. סעיף 2(ג) לחוק מורה כי שר הבריאות יקבע בתקנות הוראות בדבר צורתם של השלטים, מספרם, גודלם, תוכנם, דרכי קביעתם, והמקומות שבהם יותקנו והחובה להאירם.

מכוח הסמכות שבסעיף 2(ג) לחוק, הותקנו על ידי שר הבריאות, תקנות הגבלת העישון במקומות ציבוריים (קביעת שלטים), תשמ"ד-1984 (להלן: "התקנות"), "תקנות הגבלת העישון".

התקנות קובעות כללים על - פיהם יפעל מי שחובה עליו לפי סעיף 2(א) לחוק להתקין שלטים המורים על איסור העישון.

16. ב"כ המאשימה מפנה להוראת סעיף 3(א) לתקנות הגבלת העישון במקומות ציבוריים (קביעת שלטים), תשמ"ד-1984 (להלן: "התקנות"), ולתוספת השלישית לתקנות, המפרטת את המקומות הציבוריים בהם קיימת חובת הצבת שילוט (טור ב' לתוספת השלישית), ומיקומי ההתקנה של השילוט באותם מקומות ציבוריים (טור ג' לתוספת השלישית).

ב"כ המאשימה מבקשת ללמוד מהעדר אזכור תחנת אוטובוס בתוספת השלישית, הסדר שלילי, המצביע על העדר קיומה של חובה להצבת שילוט בתחנת אוטובוס מקורה.

17. אין בידי לקבל טענה זו ממספר טעמים.

ראשית, החובה להתקנת שילוט המורה על איסור עישון, קבועה בהוראת סעיף 2(א) לחוק למניעת העישון במקומות ציבוריים, אשר קובע חובת התקנת שילוט לגבי כל המקומות הציבוריים המנויים בתוספת, לרבות בתחנת אוטובוס מקורה (ס' 9א לתוספת).

בעוד שתקנות הגבלת העישון, תכליתן לפרט, במסגרת התוספת השלישית, גודלם, תוכנם, והמיקום הספציפי בו יש להתקין השילוט.

18. העובדה כי מחוקק המשנה, לא קבע במסגרת התוספת השלישית לתקנות הוראות בעניין צורתם, גודלם מספרם ו/או מיקום התקנה של שלטים בתחנת אוטובוס, אין בה כדי ללמד על הסדר שלילי, לפיו המחזיק בתחנת אוטובוס מקורה פטור מחובת התקנת שילוט, אלא העדרו הינה לקונה, שהותיר מחוקק המשנה, אשר לא תיקן את התוספת השלישית, לאחר שתוקן החוק בשנת 2012 במסגרתו נוסף סעיף 9א לתוספת, האוסר עישון בתחנת אוטובוס מקורה.

19. שנית, החובה להתקנת שילוט במקומות ציבוריים ובכלל זה בתחנת אוטובוס מקורה, נקבעה בחוק מפורש אשר מצוי במדרג נורמטיבי גבוה מזה של תקנות שנקבעו ע"י מחוקק המשנה, מתוקף סמכותו בהתאם לסעיף 2(ג) לחוק, אשר נועדו לקבוע כללים והוראות ליישום חובת השילוט שנקבעה בסעיף 2(א) לחוק.

על כן, לא יכולות התקנות לפטור מחובה שנקבעה בחקיקה ראשית.

20. פקודת הפרשנות [נוסח חדש], ס' 16(4), קובעת אף היא בצורה מפורשת כי תקנות לא יסתרו דבר חקיקה ראשית. סעיף 16 לפקודת הפרשנות נקבע:

"מקום שהחוק מעניק לרשות את הסמכות להתקין תקנות, יהיו ההוראות הבאות חלות לגבי התקנתן וכוח פעולתן של

תקנות אלו, אם אין כוונה אחרת משתמעת -

(4) לא תהא תקנה סותרת הוראותיו של כל חוק;

21. שלישית, הוראות החוק קובעת בסעיף 2(א) חובה כללית על מחזיק במקום ציבורי להתקין שילוט, כאשר עקרונות אחדות ושוויון, מחייבים אף הם כי חובה זו חלה על לגבי כל המקומות הציבוריים המפורטים בתוספת אלא אם נקבע בחוק במפורש אחרת. משלא נקבעה בחוק ו/או בתקנות הוראה לפיה פטור המחזיק בתחנת אוטובוס להתקין שילוט, חלה חובה כזו גם בתחנת אוטובוס.

22. תכלית החובה המנויה בסעיף 2(א) לחוק, המורה על התקנת שילוט במקום ציבורי המורה על איסור העישון, היא להביא לידיעת מי שמגיע למקום בו נאסר העישון את אותו איסור ומניעת כל ספק בנושא זה. התקנות קובעות כללים והוראות מפורטות, בכל הנוגע להתקנת השילוט, על מנת שאיסור העישון יהיה ידוע טרם אכיפתו.

הוראות החוק בדבר חובת שילוט המורה על איסור עישון במקום ציבורי, נועדו על מנת שיקוימו ולא ניתן להתעלם מהן.

23. ב"כ המאשימה, טוענת כי הנאשם מוחזק כמי שיוזע על קיומו של איסור עישון במקום, אף בהיעדר הצבת שילוט, מכוח הכלל, לפיו אי ידיעת החוק אינה פוטרת מאחריות פלילית לביצוע העבירה.

אין בידי לקבל טענה זו.

24. החובה על הצבת שילוט קריא, ברור המתריע בפני הציבור על איסור העישון במקום ציבורי, נקבעה בסעיף 2(א) לחוק, הינו תנאי מקדמי, אשר נדרש כי יתקיים, חלק מהיסודות העובדתיים הנדרשים להוכחת ביצוע עבירה לפי סעיף 1(א) לחוק, של עישון במקום ציבורי.

כל פרשנות אחרת, חותרת תחת הדרישה הברורה הקבועה בחוק, לקביעת שילוט המורה על האיסור לעישון במקום ציבורי, ועל כן, אין בידי לקבל פרשנות כזו.

25. בנסיבות העניין, בהן המאשימה מודה כי לא הוצב בתחנת האוטובוס שילוט המורה על איסור עישון במקום, לא הוכחה המאשימה את עובדות כתב האישום, המחייבת הצבת שילוט.

על כן, מצאתי לזכות את הנאשם מהעבירה שיוחסה לו.

תקנות הגבלת עישון

26. תקנות הגבלת העישון במקומות ציבוריים (קביעת שלטים), תשמ"ד-1984, התוספת השלישית, חסרה התייחסות לעניין השילוט בתחנת אוטובוס מקורה.

עולה השאלה, לגבי הנפקות של לקונה זו, בהעדר פירוט מספרם המינימלי של השלטים, גודלם המינימלי, והמיקום הספציפי בו נדרש להציבם.

27. אין חולק כי בתחנת האוטובוס נשוא כתב האישום לא הותקן שילוט המורה על איסור עישון, על אף החובה הקבועה שבחוק. כפי שקבעתי לעיל, די באי מילוי חובה זו על מנת לזכות הנאשם, ועל כן, פטור אני בנסיבות אלה מלדון, בנפקותה של לקונה זו לצורך הכרעה בהליך זה.

28. ככל שהדברים נוגעים לצורת הסמל וצורת השלט שיש לקבוע בשלט, התוספת הראשונה והשניה לתקנות נותנת מענה בעניינים אלה, והסדר זה חל גם על השילוט שיש לקבוע בתחנת אוטובוס מקורה.

29. אכן ראוי היה כי מחוקק המשנה ייתן דעתו ללקונה שנוצרה עם תיקון הוראות התוספת לחוק, עת נוסף בה האיסור על העישון בתחנת אוטובוס מקורה, ויתוקנו בהתאמה הוראות התוספת השלישית לתקנות.

30. עד שהדבר ייעשה, סבורני, כי בתי המשפט מוסמכים להשלים לקונה זו, ככל שהדברים נוגעים למספרם המינימלי של השלטים, גודלם המינימלי, ומיקומם, וזאת על ידי החלת ההסדר שקבע מחוקק המשנה בתוספת השלישית לגבי השילוט במקומות ציבוריים, בעלי מאפיינים דומים, כגון, שילוט הנדרש באוטובוס או במונית, בהן נקבע כי החובה הינה לשלט אחד בגודל X15 6 ס"מ, שיוצב במקום מרכזי ובולט.

סיכום

31. האיסור על עישון בתחנת אוטובוס מקורה אינו מוגבל לשטח המקורה בסככה, אלא הוראת החוק נוקטת בלשון המרחיבה תחום האיסור **"לרבות בסככה וכיוצא בזה"**. היקף השטח האסור בעישון חל גם בפריפריה הקרובה לתחנת האוטובוס, אשר בה נוהגים נוסעים המשתמשים בתחבורה הציבורית להמתין לאוטובוסים. על כן, משהוכח לבית המשפט כי הנאשם עמד בסמוך לפתח התחנה, נדחתה טענת הנאשם כי האיסור אינו חל עליו.

בהתאם לסעיף 2(א) לחוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון, התשמ"ג-1983, קיימת חובת התקנת שילוט המורה על איסור עישון, במקום ציבורי המפורט בתוספת, לרבות בתחנת אוטובוס מקורה. משהוכח לבית המשפט כי לא הותקן שילוט כזה בתחום תחנת האוטובוס נשוא כתב האישום, על אף קיומה של חובה זו, לא הוכחו עובדות כתב האישום, ועל כן, אני מזכה את הנאשם מביצוע העבירה המיוחסת לו בכתב האישום.

זכות ערעור לבית משפט מחוזי תוך 45 יום.

ניתן בהעדר הנוכחים, היום, כ"ד טבת, תשע"ט; 01.01.2019

אמיר צ'נוביץ, שופט